Соснівський навчально-виховний комплекс №13

Затверджено
Рішення педагогічної ради
від 31.08.2023, протокол№1

Директор І М. Катарина

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
«ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРА. 5 клас»
(1 година)

Розроблено на основімодельноїнавчальноїпрограми «Зарубіжналітература. 5–6 класи» для закладівзагальноїсередньоїосвіти (авториНіколенко О.М., Ісаєва О.О., Клименко Ж.В., Мацевко-Бекерська Л.В., Юлдашева Л.П., Рудніцька Н.П., Туряниця В. Г., Тіхоненко С.О., Вітко М.І., Джангобекова Т.А.), рекомендованоїМіністерствомосвіти і науки України» (наказ Міністерстваосвіти і науки Українивід 12.07. 2021 № 795).

За підручником Ніколенко О.М., Мацевко-Бекерська Л.В., Рудніцька Н.П.Зарубіжналітература 5 клас.

2023 рік

Зміст

I. Нормативно-правова база

1. Закон України № 2145-VIII від 05.09.2017 «Про освіту»
2. Закон України №463-IX від 16.01.2020 «Про повну загальну середню освіту».
3. Концепція «Нова українська школа».
4. Державний стандарт базової середньої освіти.
5. Модельна навчальна програма
6. Оцінювання результатів навчання (відповідно до статті 17 розділу III Закону України «Про повну загальну середню освіту»).

II. Види робіт із зарубіжної літератури в 5 класі

III. Календарне планування

№ уроку /Кількість годин/ Дата / Види навчальної діяльності / Ключові компетентності/Очікувані результати навчання/ Примітка

IV. Система і критерії оцінювання

1. Загальні критерії оцінювання результатів навчання учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти
2. Перевірка знаннєвого компонента (оцінювання знань і вмінь)
3. Поточне оцінювання в процесі поурочного вивчення теми із зарубіжної літератури
4. Критерії оцінювання знань, умінь та навичок учнів у процесі поурочного вивчення теми із зарубіжної літератури
5. Характеристика результатів навчання із зарубіжної літератури
    - Сприймає усну інформацію на слух / *Аудіювання*
    - Усно взаємодіє та висловлюється / *Говоріння*
    - Сприймає письмові тексти / *Читання*
    - Письмово взаємодіє та висловлюється / *Письмо*

V. Джерела

І. НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА

Роль зарубіжної літератури в системі загальної середньої освіти України. Нова українська школа має стати для сучасного юного покоління ШКОЛОЮ РАДОСТІ, зорієнтованою на діяльнісне навчання, гармонійний розвиток і моральне виховання учнів, зокрема через їх прилучення до скарбниці художньої літератури різних країн і народів світу.

«Зарубіжна література» як навчальний предмет, що охоплює різноманіття національних літератур, містить величезний духовний потенціал, необхідний для української молоді початку третього тисячоліття. У процесі вивчення зарубіжної літератури учні мають змогу відкрити інші країни та культури крізь призму художніх творів, заглибитися у світ людських почуттів та стосунків, пізнати життя природи та суспільства, відчути силу творчої фантазії та людської думки, критично мислити й співпереживати разом із літературними персонажами, краще розуміти себе та інших, цінувати «своє» (рідне, національне) і поважати «чуже» (значуще для розвитку власної особистості та української нації), сформувати гуманістичний світогляд і національну свідомість на основі громадянських пріоритетів і толерантності до інших народів, рас, національностей.

Пріоритети викладання зарубіжної літератури в основній школі. Провідними векторами викладання зарубіжної літератури є формування в учнів стійкого інтересу до читання класичної та сучасної літератури, прагнення до активного діалогу із книжкою, самостійного пошуку та критичного осмислення художніх творів у процесі різних видів діяльності (індивідуальних, у парі, мікрогрупі, колективі), використання багатства сучасних бібліотечних і цифрових ресурсів.

Зміст навчання в Новій українській школі базується на компетентнісному, особистісно зорієнтованому й діяльнісному підходах до освітнього процесу, важливими складниками яких є спрямованість не тільки на засвоєння учнями різноманітних знань і вмінь, а й на підготовку до життя, на навчання розв'язувати проблеми, що виникають на їхньому шляху, оволодіння такими якостями, які сприятимуть учням/ученицям успішно здійснювати свою діяльність у різних ситуаціях. Технологізація цього процесу передбачає спеціальне конструювання навчального дидактичного матеріалу, системи уроків, методичних рекомендацій до проведення їх тощо.

Модельні навчальні програми з української мови та літератури, зарубіжної літератури для 5 класів створено згідно з Державним стандартом базової середньої освіти, затвердженим у 2020 році, та з метою наскрізного впровадження механізму реалізації завдань компетентнісного підходу в навчанні в контексті положень «Нової української школи».

З огляду на сказане вище робота вчителя мовно-літературної галузі включає нормативно-правову базу, а саме:

1. Закон України № 2145-VIII від 05.09.2017 «Про освіту».

(Прийняття від 05.09.2017. Набрання чинності 28.09.2017).

Відповідно до статті 1 розділу І Закону України «Про освіту» визначено основні терміни та їх визначення, зокрема:

«22) *результати навчання*– знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, набуті у процесі навчання, виховання та розвитку, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів».

2. Закон України №463-IX від 16.01.2020 «Про повну загальну середню освіту».

Стаття 10 розділу ІІІ про організацію освітнього процесу:

«1. Освітній процес у закладах освіти організовується відповідно до Закону України "Про освіту", цього Закону, інших актів законодавства, освітньої програми (освітніх програм) закладу освіти та спрямовується на виявлення та розвиток здібностей та обдарувань особистості, її індивідуальних здібностей, *досягнення результатів навчання*, прогресу в розвитку, зокрема формування і застосування відповідних компетентностей, визначених державними стандартами».

3. Концепція «Нова українська школа».

У рамках запровадження компетентнісного підходу буде створено нову систему вимірювання й *оцінювання результатів навчання*, тому й відбуватимуться зміни щодо змісту зовнішнього незалежного оцінювання.

Канва розвитку учня: уміння читати, уміння доносити думку, критичне мислення, логічний захист позиції, ініціативність, творчість, проблеми, ризики і розв'язання, емоційний інтелект, робота в команді, творчість.

4. Державний стандарт базової середньої освіти.

(Постанова Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 року № 898).

Документ містить опис компетентнісного потенціалу та вимоги до обов'язкового навчання учнів у дев'яти освітніх галузях, першою з яких є **мовно-літературна**. Для кожної галузі Державний стандарт окреслює *мету і групи загальних результатів*, які уточнюються через обов'язкові результати для кожного з циклів.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів складаються з таких компонентів:

групи результатів навчання учнів, що охоплюють споріднені загальні результати;

спільні для всіх рівнів загальної середньої освіти загальні результати навчання учнів, через які реалізується компетентнісний потенціал галузі;

конкретні результати навчання учнів, що визначають їх навчальний прогрес за освітніми циклами;

орієнтири для оцінювання, на основі яких визначається рівень досягнення учнями результатів навчання на завершення відповідного циклу.

Метою мовно-літературної освітньої галузі є розвиток компетентних мовців і читачів із гуманістичним світоглядом, які володіють українською мовою, читають інформаційні та художні тексти, зокрема класичної та сучасної художньої літератури (української та зарубіжних), здатні спілкуватися мовами корінних народів і національних меншин, іноземними мовами для духовного, культурного та національного самовираження та міжкультурного діалогу, для збагачення емоційно-чуттєвого досвіду, творчої самореалізації, формування ціннісних орієнтацій і ставлень.

У додатках 1, 2 Державного стандарту визначено:

1) компетентнісний потенціал мовно-літературної освітньої галузіта базові знання, що передбачає формування вмінь і системи ставлень засобами знань про інформацію, комунікацію, текст і мовні засоби (додаток 1);

2) вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів із мовно-літературної освітньої галузі (українська мова, українська література, зарубіжні літератури (у перекладі українською мовою) для класів (груп) з українською мовою навчання) (додаток 2) передбачають, що учень:

взаємодіє з іншими особами в усній формі, сприймає і використовує інформацію для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях; сприймає, аналізує, інтерпретує, критично оцінює інформацію в текстах різних видів, зокрема інформаційних та художніх текстах класичної та сучасної художньої літератури (української та зарубіжних), медіатекстах, та використовує інформацію для збагачення власного досвіду і духовного розвитку;висловлює власні думки, почуття, ставлення та ідеї, взаємодіє з іншими особами у письмовій формі, зокрема інтерпретуючи

інформаційні та художні тексти класичної та сучасної художньої літератури (української та зарубіжних); у разі потреби взаємодіє з іншими особами в цифровому просторі, дотримується норм літературної мови;досліджує індивідуальне мовлення, використовує мову для власної мовної творчості, спостерігає за мовними та літературними явищами, аналізує їх.

Базові знання

Українська мова, українська література, зарубіжні літератури (у перекладі українською мовою)

Інформація: джерело інформації; інформація текстова, графічна, числова тощо; достовірність, новизна, актуальність і несуперечливість інформації; надійність і ненадійність джерел інформації; критерії добору і способи пошуку інформації; явна і прихована інформація; факти і судження; маніпуляція і пропаганда.

Комунікація:комунікативна взаємодія; ситуація спілкування; адресат, адресант; форма і зміст повідомлення; мета і позиція мовця; комунікативні наміри співрозмовників; важливі та другорядні деталі повідомлення; прихований зміст повідомлення; вербальні та невербальні засоби; типові стратегії мовленнєвої взаємодії; аргументація; інтонаційні засоби; емоційний стан співрозмовників; формули мовленнєвого етикету; жанрові форми мовлення; різноманітні стратегії продукування ідей; принципи етики спілкування, норми літературної вимови; соціокультурні норми; стереотипи, протидія та попередження дискримінації, цькування (булінгу); протидія пропаганді та маніпуляції; ненасильницька комунікація; суспільно-культурний контекст; цифрове середовище; безпечна поведінка у цифровому просторі;
онлайн-взаємодія; форми презентації; академічна доброчесність.

Текст: різновиди текстів (одиничні і множинні, цілісні, перервані і змішані); опис, розповідь, роздум; стилі та жанри; структура тексту; фрагментарні тексти; зміст прочитаного; тема; мікротема; ідея; проблеми в тексті; підтекст; культурно-історичний контекст; гіпертекст у медіатексті; особистий і суспільний досвід; мета читання (для отримання інформації, виконання завдань, розвитку естетичного досвіду).

Літературний твір: художні твори українських і зарубіжних авторів; література корінних народів і національних меншин; актуальна національна та загальнолюдська, зокрема морально-етична, проблематика творів; роди і жанри літератури; зміст і форма літературного твору (тема, ідея, фабула, сюжет, композиція, художні образи, поетика); літературний твір в історико-культурному контексті; літературно-мистецькі епохи, напрями, течії та стилі; індивідуальний стиль; естетична цінність літературного твору; відкритість творів літератури до інтерпретації; художній переклад; читацький досвід, емоційний стан читача.

Мовні засоби: мова як система; мовні одиниці різних рівнів, їх характерні ознаки та функції в мовленні; мова як відображення картини світу; мовна норма та її динамічність в історико-культурному контексті; помилка; засоби художньої виразності.

Ключові компетентності:

1) вільне володіння державною мовою

- вміння усно й письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти
- любов до читання
- відчуття краси слова
- усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження

- готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях

2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами

- активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади
- можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях
- оволодіння навичками міжкультурного спілкування

3) математична компетентність

- виявлення простих математичних залежностей у навколишньому світі
- моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань
- усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини

4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій

- допитливість, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї
- самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати
- формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів
- пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження

5) інноваційність

- відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо)
- формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади

6) екологічна компетентність

- усвідомлення основи екологічного природокористування
- дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства

7) інформаційно-комунікаційна компетентність

- опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування
- здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях

8) навчання впродовж життя

- опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання
- організація власного навчального середовища
- отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб
- визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення
- навчання працювати самостійно і в групі

9) громадянські та соціальні компетентності

- усвідомлення ідей демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, рівних прав і можливостей

- співпраця з іншими особами для досягнення спільної мети
- активність у житті класу та школи
- повага до прав інших осіб
- уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних із різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України
- дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя

10) культурна компетентність

- залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості

11) підприємливість та фінансова грамотність

- ініціативність
- готовність брати відповідальність за власні рішення
- вміння організовувати свою діяльність для досягнення цілей
- усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці
- готовність до втілення в життя ініційованих ідей
- прийняття власних рішень

Обов'язкові результати навчання в Державному стандарті згруповано так:

№	Результати навчання	Уміння
1	Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях**:**	- сприймає усну інформацію; - перетворює інформацію з почутого повідомлення (художнього тексту, медіатексту тощо) в різні форми повідомлень; - виокремлює усну інформацію; - аналізує та інтерпретує усну інформацію; - оцінює усну інформацію…
2	Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах (художніх текстах, медіатекстах тощо) та використання інформації для збагачення власного досвіду.	- сприймає текст; - аналізує та інтерпретує текст; - збагачує естетичний та емоційно-чуттєвий досвід; - оцінює текст; - обирає текст для читання; - перетворює текстову інформацію; - читає творчо.
3	Висловлення думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів	- створює письмові висловлення; - взаємодіє письмово в режимі реального часу (в цифровому середовищі); - редагує письмові тексти;

	українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими в цифровому просторі, дотримання норм літературної мови.	- висловлює і захищає власні погляди, ідеї, переконання; - використовує вербальні та невербальні засоби під час представлення своїх думок; - регулює власний емоційний стан;
4	Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними й літературними явищами, аналіз їх.	- досліджує мовні явища; - використовує знання з мови у мовленнєвій творчості.

У документі чітко окреслено *ключові компетентності*, якими мають оволодіти учні/учениці після закінчення кожного з двох циклів – адаптаційного (5–6 класи) і базового предметного навчання (7–9 класи), та *наскрізні вміння:*

читати з розумінням,
висловлювати власну думку усно і письмово,
критично та системно мислити,
діяти творчо,
виявляти ініціативність,
здатність логічно обґрунтувати позицію,
конструктивно керувати емоціями,
оцінювати ризики,
приймати рішення,
розв’язувати проблеми.

5. Модельна навчальна програма

Модельна навчальна програма«Зарубіжна література. 5–6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Ніколенко О.М., Ісаєва О.О., Клименко Ж.В., Мацевко-Бекерська Л.В., Юлдашева Л.П., Рудніцька Н.П., Туряниця В. Г., Тіхоненко С.О., Вітко М.І., Джангобекова Т.А.), рекомендована Міністерством освіти і науки України» **(**наказ Міністерства освіти і наукиУкраїни від 12.07. 2021 № 795).

6.Оцінювання результатів навчання

Відповідно до статті 17 розділу ІІІ Закону України «Про повну загальну середню освіту» щодо освітнього процесу врегульовано *оцінювання результатів навчання*:

«1. Кожен учень має право на справедливе, неупереджене, об’єктивне, незалежне, недискримінаційне та доброчесне оцінювання результатів його навчання незалежно від виду та форми здобуття ним освіти.

2. Основними видами оцінювання результатів навчання учнів *є формувальне, поточне, підсумкове (тематичне, семестрове, річне) оцінювання*, державна підсумкова атестація, зовнішнє незалежне оцінювання.

3. Формувальне, поточне та підсумкове оцінювання результатів навчання учнів на предмет їх відповідності вимогам навчальної програми, вибір форм, змісту та способу оцінювання здійснюють педагогічні працівники закладу освіти.

Підсумкове оцінювання результатів навчання учнів за сімейною (домашньою) формою здійснюється не менше двох разів на рік.

4. За вибором закладу освіти оцінювання може здійснюватися за власною шкалою оцінювання результатів навчання учнів або за системою оцінювання, визначеною законодавством.

У разі запровадження закладом освіти власної шкали оцінювання результатів навчання учнів ним мають бути визначені правила переведення до системи оцінювання, визначеної законодавством.

Річне оцінювання та державна підсумкова атестація здійснюються за системою оцінювання, визначеною законодавством, а результати такого оцінювання відображаються у свідоцтві досягнень, що видається учневі щороку в разі переведення його на наступний рік навчання».

ІІ. Види робіт із зарубіжної літератури в 5 класі

	5 кл. НУШ (35 год)	
Семестри	**І**	**ІІ**
Діагностування (у різний спосіб) прогресу набуття учнями літературних знань і компетентностей	**1**	**2**
Уроки позакласного читання	**1**	**1**
1. Сприймає усну інформацію на слух / Аудіювання		
Аудіювання	**1**	**1**
2. Усно взаємодіє та висловлюється / Говоріння		
Розвиток мовлення (усно)	**1**	**1**
3. Сприймає письмові тексти/ Читання		
Читання вголос	**1***	**1***
4. Письмово взаємодіє та висловлюється / Письмо		
Розвиток мовлення (письмово)	**1**	**1**
Перевірка зошита	**4**	**5**

*****Види діяльності, перевірка яких здійснюється індивідуально протягом семестру (на розсуд учителя); для них не виділяються окремі уроки.

ІІІ. Календарне планування
5-й клас (35 годин на рік; 1 година на тиждень)

При укладанні календарно-тематичного планування було враховано, що навчальна програма із зарубіжної літератури спрямована на створення в учнів різнобічного уявлення про світ, формування позитивного мислення і творчої уяви, а також на виховання в них відчуття причетності до духовної культури країн і народів світу з позиції свідомого(ої) громадянина/громадянки України. Отже, пріоритетами викладання предмета «Зарубіжна література» є такі: *антропологічний* (з позицій якого головним аспектом вивчення літературних творів є особистість учня, його естетичне сприйняття і творчий розвиток); *аксіологічний* (спрямований на розвиток в учнів сталого інтересу до взірців світового красного письменства, уміння читати і творчо сприймати художні твори зарубіжних письменників, збагачуватися фундаментальними цінностями культури різних країн і народів, вирішувати життєві ситуації з урахуванням набутого читацького досвіду); *українознавчий* (метою якого є презентація зарубіжної літератури крізь призму української культури, що в умовах глобалізації сучасного світу буде сприяти виявленню і збереженню національної ідентичності школярів, сприйняттю української культури як невід'ємного складника світової, вихованню молодого(ої) громадянина/громадянки України, який(а) пізнає і досліджує реалії своєї країни, традиції рідної культури й усвідомлює їх у світовому контексті); *полікультурності* (реалізація якого передбачає вивчення художніх текстів національних культур у контексті розвитку світової літератури, розкриття різноманітних аспектів взаємодії творів різних національних традицій, що буде сприяти вихованню полікультурної особистості, формуванню культури міжетнічних і міжнаціональних відносин, толерантного і шанобливого ставлення до інших національних традицій, запереченню будь-яких форм насильства); *етичний* (який передбачає, що робота над художніми текстами, включеними до програми, дозволить не тільки збагатити учнів знаннями класичної й сучасної зарубіжної літератури, але і, що не менш важливо, запропонує варіанти вирішення моральних проблем, що хвилюють школярів).

Головна мета вивчення зарубіжної літератури в системі середньої освіти – прилучення учнів до найкращих здобутків класичної й сучасної художньої літератури різних країн і народів, формування компетентних читачів, здатних творчо сприймати, критично оцінювати й насолоджуватися художніми творами, брати участь у різних комунікативних ситуаціях та взаємодії (зокрема із застосуванням цифрових технологій) на підставі прочитаних художніх текстів і медіатекстів відповідно до контексту.

Завдання вивчення зарубіжної літератури в основній школі:

- репрезентувати актуальні для школярів художні твори (класичні та сучасні), необхідні для духовної та психологічної адаптації людини в сучасному полікультурному суспільстві;
- сформувати в учнів сталу потребу в діалозі з творами словесного мистецтва, необхідність у власній рефлексії над почуттями й 6 думками, які виникають в семантичному та естетичному полі художнього тексту;
- навчити школярів естетично сприймати літературні твори, виявляти їх художню своєрідність, розглядати в контексті розвитку загальнолюдської культури та національних культур різних країн і народів;
- розширити особистісний культурно-естетичний тезаурус учнів на основі набутих знань про художню літературу світу, практичних умінь і навичок сприймання, аналізу, інтерпретації, дослідження художніх творів зарубіжних письменників від давнини до сучасності, а також у процесі творчого діалогу із художніми текстами і відповідними медіатекстами;

- розвивати високі моральні якості школярів, їхні ціннісні орієнтації, ставлення, емоційно-чуттєву сферу особистості;
- виховувати в учнів патріотизм, повагу до національних традицій і різних культур, толерантне ставлення до «інакшості», до відмінного від власного погляду.

Результатом вивчення зарубіжної літератури в основній школі має стати не сума розпорошеної інформації, а сформована здатність учня/учениці комплексно використовувати набуті знання, уміння, навички в різноманітних життєвих ситуаціях і в процесі соціальної адаптації до умов сучасного мультикультурного і різнополярного суспільства. Структура навчального предмета «Зарубіжна література»: згідно з Державним стандартом базова середня освіта охоплює два цикли – 5-6 класи (адаптаційний цикл) і 7- 9 класи (базове предметне навчання).

Наскрізним стрижнем навчального предмета «Зарубіжна література» є поєднання класичної й сучасної літератури, художніх творів і медіатекстів. Це дає змогу вибудувати єдиний простір цікавих для учнів третього тисячоліття творів, що належать до різних культур, забезпечити умови для діалогу класики й сучасності, реалізувати різновекторність у пізнавальній діяльності, залучити інтермедіальність як один із ефективних шляхів вивчення зарубіжної літератури, підвищити мотивацію учнів до читання найкращих книжок світу.

Завдання вивчення зарубіжної літератури в 5-6 класах: прилучити школярів до читання творів класики й сучасності; сформувати в них стійкий інтерес до художньої літератури, а також початкові вміння сприймати, аналізувати, інтерпретувати художній текст та медіатекст, використовувати елементи порівняння художніх творів, критично оцінювати інформацію з різних джерел, виявляти окремі елементи змісту і форми, встановлювати їхню роль у тексті, характеризувати й оцінювати літературних персонажів на підставі їхніх учинків, мови, взаємозв'язків із іншими персонажами та довкіллям, творчо самовиражатися у різних видах діяльності, зокрема із застосуванням цифрових технологій, досліджувати окремі літературні й мовні явища в художньому тексті та медіатексті; розвивати естетичні почуття та емоції учнів, здатність отримувати естетичне задоволення від прочитаного, а також уміння та навички взаємодіяти (усно і письмово) в різних комунікативних ситуаціях, шукати потрібну інформацію щодо художньої літератури, зокрема в цифровому середовищі із дотриманням правил безпеки та академічної доброчесності.

В основу навчальної програми покладено комплекс принципів, кожен із яких органічно взаємодоповнює інші. **Основні принципи**, на яких будується **навчальна програма для 5-6 класів**, – ***хронологічний*** (вивчення зразків світового красного письменства відповідно до розвитку літературного процесу), ***жанрово-родовий*** (розгляд художніх творів у їхній родовій та жанровій специфіці), ***концентричний*** (можливість розширення, нарощування знань, умінь і навичок учнів, повертатися до певних творів, жанрів чи періодів національних літератур на різних етапах дорослішання учнів), ***проєктивний*** (здатність рухатися від початкових уявлень про літературне явище або поняття до його проєкції в часі й просторі культури, постійно поглиблювати знання класичної та сучасної літератури, розвивати вміння та навички роботи з різними ресурсами, зокрема цифровими).

Номер уроку	К-ть год.	Дата	Зміст навчального предмета	Вид навчальної діяльності	Ключові компетентності	Очікувані результати навчання	Примітки
І СЕМЕСТР **ВСТУП. РОЛЬ КНИЖКИ В ТРЕТЬОМУ ТИСЯЧОЛІТТІ**							
СКАРБНИЦЯ НАРОДНИХ КАЗОК *(2 твори за вибором учителя)*							
1	1		Вступ. Казки народів світу: різновиди, ознаки, загальнолюдські ідеали	Гра «Відгадай мої думки», різні види читання, відповіді на запитання до	**Вільне володіння державною мовою** **Математична компетентність**(розвиток абстрактного мислення, логічність, вміння	Учень/учениця взаємодіє з іншими особами усно,сприймає і використовує інформацію у різних	

			та національна самобутність.	тексту, коментування та інтерпретація відомих образів, розповідь про улюблений твір, виокремлення і пояснення окремих мовних явищ у своєму і чужому мовленні.	установлювати причиново-наслідкові зв'язки, вміння виокремлювати головну та другорядну інформацію; чітко формулювати визначення) **Інформаційно-комунікаційна компетентність** (пошукова діяльність, використання інтернет-ресурсів для отримання нових знань). **Соціальна та громадянська компетентності** (утвердження права кожного на власну думку). **Культурна компетентність** (дотримання норм української літературної мови та мовленнєвого етикету, читання літературних творів, використання досвіду взаємодії з літературами світу).	комунікативних ситуаціях, визначає провідну думку, формулює коментарі, відповіді на запитання за змістом почутого та прочитаного. Розуміє й використовує терміни «фольклор», «казка», «сюжет». Усвідомлює значення виразу «мандрівний сюжет», вміє наводити приклади. Складає та оформлює власне висловлення згідно з усталеними нормами сучасної української мови, наводить приклади з української й світової літератур.	
2	1		**Індійська народна казка «Фарбований шакал».** **ТЛ:** фольклор, народна казка, сюжет, мандрівні сюжети.	Різні види читання (про себе, вголос, «ланцюжком», в особах, виразне або ін.). Усний переказ тексту, акцент на окремих деталях. Формулювання теми та основної думки тексту, проведення паралелей між образами та ситуаціями тексту й власним життєвим досвідом.	**Вільне володіння державною мовою** **Математична компетентність** (логічність, послідовність викладення матеріалу, вміння установлювати причиново-наслідкові зв'язки, добір аргументів, наведення прикладів, формулювання висновків). **Інформаційно-комунікаційна компетентність**(складання плану тексту; використання різних видів читання для здобуття нових знань). **Компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій** (ознайомлення з тваринним світом інших країн). **Навчання впродовж життя** (постійно поповнювати власний словниковий запас). **Соціальна та громадянська компетентності** (повага до морально-правових норм). **Культурна компетентність** (висловлення власних ідей, дотримання норм української літературної мови, використання досвіду взаємодії з літературами світу).	Учень/учениця вичерпно відповідає на запитання за змістом прочитаного тексту/медіатексту; дає оцінку вчинкам героїв, самостійно складає його простий план; вибірково переказує (усно) зміст тексту/медіатексту; порівнює текст з іншими творами світової літератури, розуміє й використовує термін «алегорія».	
3	1		Викриття в образах тварин негативних людських якостей**. Аудіювання.**				
4	1		**Брати Якоб і Вільгельм Ґрімм. «Пані Метелиця».** Значення діяльності братів Я. і В. Ґрімм для розвитку європейської культури.	Виокремлення головної і другорядної інформації в тексті, формулювання теми та основної думки тексту, проведення паралелей міжобразами та ситуаціями тексту й власним життєвим	**Вільне володіння державною мовою** **Математична компетентність** (добір аргументів, наведення прикладів, тлумачення понять, фактів, логічне висловлення думок, складання таблиць). **Навчання впродовж життя** (удосконалення власного мовлення, розвиток мовної інтуїції).	Учень/учениця знає зміст тексту, стисло переказує (усно) зміст тексту, акцентує увагу на окремих деталях; перефразовує репліки в діалозі персонажів; визначає головну і другорядну інформацію у прочитаному тексті; формулює	

			ТЛ: фольклористика, фольклористи.	досвідом, усний переказ змісту казки. Різні види читання тексту з акцентуванням на окремих деталях, творчий перифраз реплік персонажів, висловлювання в усній та/або письмовій формі власних почуттів і ставлень до казкових персонажів і подій.	**Інноваційність і підприємливість** (презентувати власні ідеї, розуміння ролі комунікативних умінь для успішної кар'єри). **Соціальна та громадянська компетентності** (повага до морально-правових норм; розуміння переваг здорового способу життя). **Культурна компетентність** (зацікавленість світовими культурними набутками).	тему та основну думку проводить паралелі між образами та ситуаціями, і власним життєвим досвідом; висловлює в усній або письмовій формі власні почуття, а також своє ставлення до зображених утексті людей, подій, ситуацій. Створює власне висловлення про вчинки персонажа, добирає доречні засоби мовної виразності для оформлення власного висловлення.	
5	1		Зіставлення образів героїнь казки «Пані Метелиця». Утвердження у творі доброти, працьовитості, справедливості.Подібні образи в зарубіжних і українських казках.				
6	1		**РМ № 1.** Письмо. Складання плану до казки братів Я. і В. Грімм «Пані Метелиця» (або складання письмового фанфіку).	Висловлювання в усній та письмовій формі власних почуттів і ставлень до казкових персонажів і подій, усний переказ змісту казки (за планом), створення власного письмового висловлення (фанфік) про подальше життя героїв.	**Вільне володіння державною мовою** (усвідомлення багатства рідної мови). **Математична компетентність** (логічність, послідовність). **Інформаційно-комунікаційна компетентність** (діяти за алгоритмом, складати план тексту). **Навчання впродовж життя** (планувати й організовувати власну навчальну діяльність). **Інноваційність і підприємливість** (чітко, грамотно презентувати власні ідеї, використовуючи доцільні мовні засоби). **Соціальна та громадянська компетентності** (утвердження права кожного на власну думку).	Учень/учениця дає оцінку вчинкам героїв, унаочнює зміст художнього тексту. Самостійно складає його простий план, відтворює окремі художні засоби для втілення власних творчих намірів (створення стилізації казки або фанфіку). Обговорює ключові теми тексту, проєктуючи на них життєвий досвід.	
ЛІТЕРАТУРНІ КАЗКИ СВІТУ							
7	1		**Літературна казка** та її ознаки. Подібності й відмінності від народної казки.	Структурно-логічна схема «Усе про казку», гра «Відгадай героя казки», проведення паралелей між образами та ситуаціями казок письменників різних народів, майстер-клас «Як створити рекламу?»	**Вільне володіння державною мовою** **Спілкування іноземними мовами** (зіставлення текстів українських перекладів літературних творівта оригіналів). **Математична компетентність** (робота зі схемою, алгоритмом, установлення причиново-наслідкових зв'язків). **Компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій** (проведення пошукової діяльності, словесне оформлення результатів досліджень). **Інформаційно-комунікаційна компетентність** (використання інтернет-ресурсів для отримання нових знань). **Навчання впродовж життя** (читати, використовуючи різні види читання:	Учень/учениця взаємодіє з іншими особами усно, сприймає і використовує інформацію у різних ситуаціях, розуміє відмінності казки літературної й народної, значення термінів «оригінал» і «переклад» вичерпно відповідає на запитання за змістом почутого, у разі потреби грамотно перепитує співрозмовника. Визначає спільні та різні елементи змісту і форми у фольклорних і літературних казках; характеризує риси характеру та поведінку героїв. Висловлює власні враження від прочитаного, створює письмову рекламу на самостійно прочитану літературну казку	

					ознайомлювальне, вибіркове, навчальне,розуміння ролі читання для власного інтелектуального зростання). **Інноваційність і підприємливість** (складання тексту публіцистичного стилю з елементами реклами). **Культурна компетентність** (створення текстів, висловлення власних ідей із використанням відповідних зображувально-виражальні засобів).	коригує текст на основі проведеного аналізу. Творчо використовує мовні засоби, обґрунтовуючи зроблений вибір.	
8	1		**Ганс Крістіан Андерсен «Снігова королева».** **ТЛ:** автор твору, письменник, авторський твір.	Презентація «Сторінками казок Андерсена», різні види читання, відповіді на запитання за змістом тексту, складання простого плану, формулювання запитань для уточнення важливих для розуміння змісту деталей, гра «Хто швидше», складання таблиці залежностей або порівняльної таблиці, переказ від 1 особи. Візуалізація враження Від почутого або побаченого (малюнок). Характеристика персонажів, знаходження у різних видах текстів відомої та нової інформації.	Вільне володіння державною мовою Спілкування іноземними мовами (зіставлення оригінальних текстів з українськими художніми перекладами). Математична компетентність (аналіз поведінки героїв, дослідження причинно-наслідкових зв'язків, складання таблиць, схем, вміння виокремлювати головну та другорядну інформацію). Компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій (дослідження природніх явищ у творі, швидкий та ефективний пошук інформації, використання різних видів читання для здобуття нових знань). Навчання впродовж життя (визначення мети навчальної діяльності та способів її досягнення). Інноваційність і підприємливість (усвідомлення важливості комунікативних навичок для успішної професійної кар'єри.) Соціальна та громадянська компетентності (повага до морально-правових норм) Культурна компетентність (зацікавленість світовими культурними набутками, творами різних видів мистецтва).	Учень/учениця стисло переказує (усно) зміст тексту, акцентує увагу на окремих деталях; визначає головну і другорядну інформацію у прочитаному тексті; знає цікаві факти про життя і творчість письменника, розуміє поняття добро і зло, виокремлює позитивних і негативних персонажів, визначає їхні риси характеру, знаходить у почутому або прочитаному тексті відповіді на поставлені запитання; формулює тему та ідею; визначає основну і другорядну інформацію; розповідає про власний емоційний стан, описуючи окремі відтінки настрою, почуттів; переказує зміст художнього тексту у різний спосіб, переказуючи прочитане з позиції одного з персонажів тощо.	
9	1		Боротьба добра і зла в казці. Утвердження дружби та вірності. **ТЛ:** тема, ідея художнього твору.				
10	1		Перешкоди на шляху Герди, її помічники. Характеристика образу дівчинки. Чарівний світ твору.				
11	1		**Роальд Дал. «Чарлі і шоколадна фабрика».** Казкові пригоди персонажів на шоколадній фабриці містера Вонки.	Різні види читання (про себе, уголос, «ланцюжком», виразне, коментоване, вибіркове); формулювання запитань для уточнення важливих для розуміння змісту незнайомих слів; відповіді	Вільне володіння державною мовою (готовність активно послуговуватися українською мовою в усіх царинах життя). Математична компетентність (складання схем, таблиць, логічність, мислення абстрактними поняттями). Компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій (ефективний пошук	Учень/учениця знає цікаві факти про життя і творчість письменника, читає й сприймає на слух незнайомий текст, визначає головну і другорядну інформацію в прочитаному тексті; розуміє змістказки, визначає головних героїв, місце дії, початок подій;	

12	1		Шлях хлопчика Чарлі до своєї мети. Доброта, щирість і наполегливість головного героя. Зображення родинних стосунків у творі: сім'я Бакетів, інші родини.	на запитання за змістом почутого та прочитаного художнього тексту/медіатексту; проєкція власного або відомого життєвого досвіду на проблеми, порушені в художньому тексті/медіатексті; характеристика емоційного стану та вчинків літературних персонажів, стислий переказ (усно) змісту частини почутого або прочитаного художнього тексту/медіатексту.	потрібної інформації, використання різних види читання для здобуття нових знань) Інформаційно-комунікаційна компетентність (критичне ставлення до медійної інформації). Навчання впродовж життя (самооцінювання результатів власної діяльності). Інноваційність і підприємливість (розуміння ролі комунікативних умінь для успішної професійної кар'єри). Соціальна та громадянська компетентності (поцінування людської гідності, уникнення дискримінації інших за будь-якою ознакою (релігійною, соціальною тощо). Екологічна компетентність (не завдавати шкоди власному здоров'ю (фізичному, психічному) та здоров'ю своїх близьких).	відповідає на запитання за змістом почутого або прочитаного; стисло переказує (усно) зміст почутого та прочитаного художнього тексту, акцентує увагу на окремих деталях; коментує, інтерпретує почутий або прочитаний текст, учиться складати й оформлювати власне висловлення згідно з усталеними нормами сучасної української мови (усно).	
13	1		Образи дітей і дорослих у повісті-казці. Вади й небезпеки сучасного світу, їх утілення у творі. Утвердження співчуття, милосердя, взаємодопомоги, відповідальності, морального вибору.				
14	1		**РМ № 2.** Говоріння. Поради для батьків героїв твору Р.Дала (усно).	Створення власного усного висловлення на основі вчинків персонажів із дотриманням норм сучасної української мови «Мої поради батькам героїв».	Вільне володіння державною мовою Математична компетентність (вміння виокремлювати головну та другорядну інформацію). Компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій (проводити пошукову діяльність, словесно оформлювати результати досліджень). Інформаційно-комунікаційна компетентність (робота за алгоритмом, складання плану тексту). Навчання впродовж життя (планування й організація власної навчальної діяльності). Інноваційність і підприємливість (грамотна презентація власних ідей). Соціальна та громадянська компетентності (виважена аргументація власної думки щодо суспільних питань). Культурна компетентність (створення текстів з висловленням власних ідей). Екологічна компетентність (розуміння переваг здорового способу життя).	Учень/учениця аналізує інформацію, розділяючи її на групи за важливістю, висловлює власні міркування й поради героям казки щодо вад і небезпек сучасного світу та згубний вплив на поведінку героїв, створює власний усний вислів про поради героям та їх батькам із дотриманням норм сучасної української мови.	
15	1		**Позакласне читання № 1.Оскар Вайльд. «Хлопчик-Зірка».** Знайомство зі змістом казки. Символічний зміст назви твору.	Переказ змісту тексту/медіатексту в різний спосіб відповідно до завдання, інтерпретація вчинків та дій персонажа (персонажів); характеристика емоційного	Вільне володіння державною мовою. Навчання впродовж життя (готовність удосконалювати власне мовлення). Соціальна та громадянська компетентності (повага до усталених норм поведінки, родинних цінностей).	Учень/учениця самостійно читає незнайомий текст визначає головну і другорядну інформацію; розуміє зміст казки, визначає головних героїв,відповідає на запитання за змістом стисло переказує (усно) зміст тексту/медіатексту, акцентує	

				стану та вчинків персонажа (персонажів), аудіювання.	Культурна компетентність (потреба читання літературних творів для естетичної насолоди). Екологічна компетентність (не завдавати шкоди довкіллю в ході власної діяльності).	увагу на окремих деталях; учиться оформлювати власне висловлення згідно з усталеними нормами сучасної української мови (усно).	
16	1		**Діагностувальна робота № 1** «Скарбниця народних казок», «Літературні казки світу» (різнорівневі завдання).	Контроль за процесом, набуття знань і компетентностей із зазначених тем (письмово).	Вільне володіння державною мовою (усвідомлення багатства рідної мови, розуміння інформації державною мовою). Математична компетентність (складання таблиць). Навчання впродовж життя (визначення мети навчальної діяльності та способів її досягнення, прагнення використовувати українську мову в різних життєвих ситуаціях). Культурна компетентність (повага до загальнолюдських цінностей, їх розвиток, створення текстів з висловленням власних ідей, спираючись на досвід і почуття та використовуючи відповідні зображувально-виражальні засоби).	Учень/учениця переказує (стисло) зміст художнього тексту/медіатексту в різний спосіб відповідно до завдання, формулює тему та основну думку художнього тексту/медіатексту, характеризує героя/героїв; проводить паралелі між образами та ситуаціями і власним життєвим досвідом; висловлює в усній/письмовій формі власні почуття, враження, викликані прочитаним художнім текстом/медіатекстом, а також своє ставлення до зображених персонажів, візуалізує їх.	
II СЕМЕСТР							
Номер уроку	**К-ть год.**	**Дата**	**Зміст навчального предмета**	**Вид навчальної діяльності**	**Ключові компетентності**	**Очікувані результати навчання**	**Примітки**
СЛУХАЄМО ГОЛОСИ ПРИРОДИ							
17	1		**Зарубіжні поети про природу.** **Й.В. Ґете «Нічна пісня подорожнього»**. Поетизація природи, утвердження зв'язку природи й людини. **ТЛ:** вірш, пейзаж, оригінал і переклад.	Творча робота «Оживи світлину». Виразне читання художніх творів про рідну природу (уголос ланцюжком, у ролях, напам'ять тощо), знаходження в почутому або прочитаному художньому тексті/медіа тексті, знайомство із термінами «епітет», «метафора», «пейзаж», створення малюнків.	Вільне володіння державною мовою (розуміти україномовні тексти різних жанрів і стилів). Спілкування іноземними мовами (порівнювати оригінальні художні тексти та їх україномовні переклади). Навчання впродовж життя (користуватися різними джерелами інформації; використовуючи різні види читання: ознайомлювальне, вибіркове, навчальне тощо; постійно поповнювати власний словниковий запас). Культурна компетентність (зіставляти специфіку розкриття певної теми (образу) в різних видах мистецтва; читати літературні твори, використовувати досвід взаємодії з творами мистецтва в життєвих ситуаціях; створювати тексти, висловлюючи власні ідеї, спираючись на досвід і почуття та	Учень/учениця взаємодіє з іншими особами усно, сприймає та використовує інформацію у різних комунікативних ситуаціях знаходить у повідомленні (художньому тексті/медіатексті) відповіді на поставлені запитання; визначає ключові слова в почутому або прочитаному повідомленні. Формулює тему та ідею почутого або прочитаного повідомлення (художнього тексту/медіатексту); розповідає про власний емоційний стан, описуючи окремі відтінки настрою, почуттів, переживань, які виникли в результаті сприймання художнього тексту. Розпізнає виражальні засоби (пейзаж, епітет, метафора), використовує окремі з	

					використовуючи відповідні зображувально-виражальні засоби.) Екологічна компетентність (бережливо ставитися до природи як важливого чинника реалізації особистості).	них. Висловлює думки, почуття, досліджує літературні і мовні явища.	
18	1		**Р. Кіплінг (1865–1936). «Мауглі».**Історія хлопчика, якого виховали тварини, його дружба з ними. **ТЛ:** персонаж, герой/ героїня літературного твору.	Інформація з опорою на життєвий досвід, повідомлення «Діти-мауглі». Усний стислий, вибірковий переказ здобутої навчальної інформації. Обговорення прослуханих текстів (медіатекстів), проведення дискусій (зокрема онлайн). Формулювання теми та ідеї почутого або прочитаного художнього тексту/медіатексту, визначення основної і другорядної інформації в почутому та/або прочитаному тексті, розповідь про власний емоційний стан під впливом прочитання твору.	Вільне володіння державною мовою (послуговуватися державною мовою в різноманітних життєвих ситуаціях; толерантно дискутувати, відстоювати власну думку). Математична компетентність (виокремлювати головну та другорядну інформацію; чітко формулювати визначення і будувати гіпотези). Компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій (критично оцінювати результати людської діяльності в природному середовищі, відображені у творах літератури). Інформаційно-комунікаційна компетентність (працювати в різних пошукових системах для отримання потрібної інформації).	Учень/учениця знайомий з творчістю письменника, знає зміст твору, уміє пояснити сутність терміну «діти-мауглі», використовує інформацію у різних комунікативних ситуаціях знаходить у повідомленні (художньому тексті/медіатексті) відповіді на поставлені запитання; визначає ключові слова в почутому та/або прочитаному повідомленні. Розповідає про власний емоційний стан, описуючи окремі відтінки настрою, почуттів, переживань, дискутує (очно або в онлайн-середовищі) на зазначені теми, дотримується норм етикету під час онлайн-спілкування.	
19	1		**Р. Кіплінг. «Мауглі».** Сміливість, кмітливість, доброта Мауглі. Яскравість характерів персонажів-тварин, утілення в них людських рис.	Робота у групах, характеристика персонажів, знаходження у різних видах текстів відомої та нової інформації. Різні види читання, знаходження в почутому та/або прочитаному художньому тексті/медіатексті відповідей на поставлені запитання, формулювання теми та ідеї тексту/медіатексту, самостійне опрацювання учнями наукової інформації про тварин-героїв твору.	Вільне володіння державною мовою (розуміти україномовні тексти різних жанрів і стилів; толерантно дискутувати, відстоювати власну думку). Компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій (критично оцінювати результати людської діяльності в природному середовищі, відображені у творах літератури). Навчання впродовж життя (визначати мету і цілі власної діяльності й розвитку, планувати й організовувати їх, здійснювати задумане, рефлексувати й оцінювати результати, працювати в парі, групі; читати, використовуючи різні види читання: ознайомлювальне, вибіркове, навчальне тощо; постійно поповнювати власний словниковий запас; застосовувати	Учень/учениця знає текст твору, знаходить у почутому або прочитаному повідомленні відповіді на поставлені запитання; визначає ключові слова в почутому (науково-популярному тексті, художньому тексті, медіатексті); визначає основну і другорядну інформацію, важливі деталі; формулює тему та ідею. Переказує зміст художнього тексту/медіатексту у різний спосіб відповідно до завдання; творчо опрацьовує прочитаний текст, переказуючи прочитане з позиції одного з персонажів. Порівнює художні та науково-популярні тексти про тварин і явища природи,	

					комунікативні стратегії відповідно до мети й ситуації спілкування). Екологічна компетентність (бережливо ставитися до природи як важливого чинника реалізації особистості).	виявляючи в них певні мовні та стильові ознаки.	
20	1		**Редьярд Кіплінг. «Мауглі».** Закони джунглів і цінності людського життя. Ідея відповідальності людини за природний світ.	Опитування «Закони тварин. Які вони?», декламація поезій про тварин. Знаходження в почутому відповідей на поставлені запитання, визначення основної і другорядної інформації дискусія (очна або в онлайн-середовищі) щодо прочитаних творів або переглянутих фільмів, порівняння художніх та науково-популярних текстів про тварин і явища природи.	Вільне володіння державною мовою (розуміти україномовні тексти різних жанрів і стилів, толерантно дискутувати, відстоювати власну думку). Компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій (критично оцінювати результати людської діяльності в природному середовищі, відображені у творах літератури). Інноваційність і підприємливість (аналізувати життєву ситуацію з певної позиції; презентувати власні ідеї та ініціативи чітко, грамотно, використовуючи доцільні мовні засоби; використовувати комунікативні стратегії для формулювання власних пропозицій, рішень і виявлення лідерських якостей). Екологічна компетентність (ілюструвати екологічні проблеми прикладами з художніх творів).	Учень/учениця знаходить у почутому або прочитаному повідомленні відповіді на поставлені запитання; визначає ключові слова в почутому або прочитаному науково-популярному тексті, художньому тексті, (медіатексті); визначає основну і другорядну інформацію, знаходить у тексті відому і нову інформацію; розрізняє тексти різних стилів, типів і жанрів у контексті авторського задуму; порівнює художні та науково-популярні тексти про тварин і явища природи, виявляючи в них певні мовні та стильові ознаки.	
21	1		**Позакласне читання № 2.Ернест Сетон-Томпсон (1860–1946). «Лобо».** Утвердження любові до всього живого, гуманного ставлення людей до тварин. **Аудіювання.** **ТЛ:** письменник-анімаліст, анімалістика.	Різні види читання (про себе, вголос, «ланцюжком», в особах, виразне, коментоване, повторне, вибіркове або ін.), знаходження в почутому та/або прочитаному художньому тексті/медіатексті відповідей на поставлені запитання, визначення ключових слів визначення основної і другорядної інформації в почутому або прочитаному тексті.	Вільне володіння державною мовою (розуміти україномовні тексти різних жанрів і стилів). Компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій (критично оцінювати результати людської діяльності в природному середовищі, відображені у творах літератури.) Навчання впродовж життя (користуватися різними джерелами інформації; читати, використовуючи різні види читання: ознайомлювальне, вибіркове, навчальне тощо; постійно поповнювати власний словниковий запас). Екологічна компетентність (бережливо ставитися до природи як важливого чинника реалізації особистості).	Учень/учениця аналізує, інтерпретує, критично оцінює інформацію в текстах різних типів та жанрів (науково-популярний текст, вірш, казка, оповідання) у контексті авторського задуму; розпізнає виражальні засоби, використовує окремі з них; переказує зміст художнього тексту/медіатексту у різний спосіб відповідно до завдання.	
22	1		**РМ № 3**. Усне повідомлення. «Тварини у творах і житті».	Усні групові та індивідуальні повідомлення, дискусія, підготовка відгуку	Володіння державною мовою (послуговуватися державною мовою в різноманітних життєвих ситуаціях;	Учень/учениця знаходить у тексті відому і нову інформацію; розрізняє тексти різних стилів,	

				про твір, створення невеликих типових повідомлень на цифрових (захищених) сервісах і в соцмережах.	толерантно дискутувати, відстоювати власну думку). Інформаційно-комунікаційна компетентність (діяти за алгоритмом; працювати в різних пошукових системах для отримання потрібної інформації). Навчання впродовж життя (визначати мету і цілі власної діяльності й розвитку, планувати й організовувати їх, здійснювати задумане, рефлексувати й оцінювати результати, користуватися різними джерелами інформації; знаходити, аналізувати, систематизувати й узагальнювати держану інформацію). Екологічна компетентність (ілюструвати екологічні проблеми прикладами з художніх творів; бережливо ставитися до природи як важливого чинника реалізації особистості).	типів і жанрів (науково-популярний текст, вірш, казка, оповідання), переказує зміст художнього тексту/медіатексту у різний спосіб відповідно до завдання; порівнює художні та науково-популярні тексти про тварин і явища природи, виявляючи в них певні мовні та стильові ознаки, творчо опрацьовує прочитаний текст (художній текст/медіатекст), готується до створення письмового тексту.	
23	1		**Діагностувальна робота № 2. «Слухаємо голоси природи»** (різнорівневі завдання).	Контроль за процесом, набуття знань і компетентностей із зазначеної теми (письмово).	Вільне володіння державною мовою (послуговуватися державною мовою в різноманітних життєвих ситуаціях). Навчання впродовж життя (здійснювати задумане, рефлексувати й оцінювати результати, використовувати різноманітні стратегії навчання). Культурна компетентність (зіставляти специфіку розкриття певної теми (образу) в різних видах мистецтва; використовувати досвід взаємодії з творами мистецтва в життєвих ситуаціях; створювати тексти, висловлюючи власні ідеї, спираючись на досвід і почуття та використовуючи відповідні зображувально-виражальні засоби). Екологічна компетентність (ілюструвати екологічні проблеми прикладами з художніх творів; бережливо ставитися до природи як важливого чинника).	Учень/учениця аналізує, критично оцінює інтерпретує інформацію в текстах різних видів описує свої літературні вподобання, наводячи приклади з прочитаних творів; створює текст за визначеними характеристиками на основі графічної інформації, дає відповіді на запитання стосовно завдань, відшукує відповідності, висловлює думки, враження.	
СИЛА ТВОРЧОЇ УЯВИ							
24	1		**Льюїс Керролл (1832–1898). «Аліса в Країні Див»** (2-3 розділи за вибором учителя). Утілення ідеї особистої	Малюнкові схеми, складання інтерв'ю з письменником, сенкану, гра «Моделювання ситуації», робота з термінами «парадокс»,	Вільне володіння державною мовою (розуміти україномовні тексти різних жанрів і стилів; застосовувати різноманітні комунікативні стратегії залежно від мети спілкування).	Учень/учениця розуміє особливості жанру інтерв'ю, володіє інформацією про життя митця,сприймає й використовує інформацію у різних комунікативних ситуаціях, розуміє	

			свободи, вільного мислення й творчого ставлення до життя. Особливості художньої мови твору. Ознаки казки.	«вікторіанська доба», «каламбур». Визначення порушених у тексті проблем, характеристика їх та співвіднесення із сучасністю, формулювання теми та основної думки тексту, робота з термінами, різні види читання(про себе, вголос, «ланцюжком», в особах, виразне, коментоване, повторне, вибіркове або ін.), знаходження в тексті/медіатексті відповідейна поставлені запитання.	Математична компетентність (розвивати абстрактне мислення; установлювати причиново-наслідкові зв'язки, чітко формулювати визначення і будувати гіпотези). Навчання впродовж життя (використовувати різноманітні стратегії навчання; користуватися різними джерелами інформації; знаходити, аналізувати, систематизувати й узагальнювати одержану інформацію, перетворювати її з однієї знакової системи в іншу; читати, використовуючи різні види читання: ознайомлювальне, вибіркове, навчальне тощо; постійно поповнювати власний словниковий запас). Інноваційність і підприємливість (аналізувати життєву ситуацію з певної позиції).	значення термінів «парадокс», «вікторіанська доба», «каламбур», аргументовано зіставляє почуте та прочитане із життєвим досвідом, визначає порушені в художньому тексті/медіатексті проблеми, характеризує і співвідносить їх із сучасністю; формулює тему та основну думку художнього тексту/медіатексту.	
25	1		**Льюїс Керролл. «Аліса в Країні Див».** Образ Аліси, світ її уяви та захопливі пригоди. Персонажі, які оточують героїню.	Створення сенкану, таблиці, визначення провідних рис характеру героїв, різні види читання (про себе, вголос, «ланцюжком», в особах, виразне, коментоване, повторне, вибіркове або ін.), знаходження цитат для підтвердження власної думки.	Вільне володіння державною мовою (застосовувати різноманітні комунікативні стратегії залежно від мети спілкування). Математична компетентність (розвивати абстрактне мислення; установлювати причиново-наслідкові зв'язки, виокремлювати головну та другорядну інформацію). Навчання впродовж життя (визначати мету і цілі власної діяльності й розвитку, планувати й організовувати їх, здійснювати задумане, рефлексувати й оцінювати результати, використовувати різноманітні стратегії навчання; користуватися різними джерелами інформації; знаходити, аналізувати, систематизувати й узагальнювати одержану інформацію, перетворювати її з однієї знакової системи в іншу).	Учень/учениця аргументовано зіставляє почуте або прочитане із життєвим досвідом; виявляє взаємозв'язок змісту або інших компонентів літературного твору (цитат, уривків, епізодів вчинків персонажів тощо) із власними потребами для особистісного розвитку, проєктує власну поведінку в ситуаціях, подібних до тих, що зображені в художньому тексті/медіа тексті, записує власні міркування про прочитані твори та інформацію про них з інших джерел (зокрема цифрових); порівнює літературних персонажів за визначеними ознаками, зокрема характеризує їхні вчинки, ставлення до інших, особливості їхньої мови тощо	
26	1		**Е. Портер (1868–1920). «Полліанна».** *(3-4 розділи за вибором учителя).* Щирість, мужність і оптимізм	Робота з презентаційним матеріалом, складання ланцюга асоціацій, різні види читання(про себе, вголос, «ланцюжком», в	Вільне володіння державною мовою (розуміти україномовні тексти різних жанрів і стилів; толерантно дискутувати, відстоювати власну думку).	Учень/учениця знає історію життя героїні та основні моменти життя авторки, визначає порушені в художньому тексті/медіатексті проблеми, характеризує і	

			Полліанни, її позитивний вплив на життя міста, долю інших людей.	особах, виразне, коментоване, повторне, вибіркове або ін.).	Навчання впродовж життя (визначати мету і цілі власної діяльності й розвитку, планувати й організовувати їх, здійснювати задумане, рефлексувати й оцінювати результати, постійно поповнювати власний словниковий запас). Інноваційність і підприємливість (аналізувати життєву ситуацію з певної позиції; презентувати власні ідеї та ініціативи чітко, грамотно, використовуючи доцільні мовні засоби; використовувати комунікативні стратегії для формулювання власних пропозицій, рішень і виявлення лідерських якостей).	співвідносить їх із сучасністю; формулює тему та основну думку художнього тексту/медіатексту; виокремлює в художньому тексті мікротеми, коментує їх; проєктує власну поведінку в ситуаціях, подібних до тих, що зображені в художньому тексті/медіатексті.	
27	1		**Е.Портер «Полліанна».** Творчафантазія головної героїні. Зміни у внутрішньому світі й житті інших персонажів після зустрічі з дівчинкою.Ідея відчуття радості життя, що змінює світ на краще. Художні засоби розкриття образу Полліанни.	Майстер-клас «Вчимося грати в радість», усний стислий, вибірковий переказ здобутої навчальної інформації, характеристика другорядних персонажів. Обговорення прослуханих текстів (медіатекстів), проведення дискусій (зокрема онлайн), харктеристика персонажів, дискусія (онлайн).	Вільне володіння державною мовою (послуговуватися державною мовою в різноманітних життєвих ситуаціях; застосовувати різноманітні комунікативні стратегії залежно від мети спілкування; толерантно дискутувати, відстоювати власну думку). Математична компетентність (установлювати причиново-наслідкові зв'язки, виокремлювати головну та другорядну інформацію;). знаходити, аналізувати, систематизувати й узагальнювати одержану інформацію). Навчання впродовж життя (визначати мету і цілі власної діяльності й розвитку, планувати й організовувати їх, здійснювати задумане, рефлексувати й оцінювати результати, постійно поповнювати власний словниковий запас; знаходити, аналізувати, систематизувати й узагальнювати одержану інформацію). Інноваційність і підприємливість (аналізувати життєву ситуацію з певної позиції; використовувати комунікативні стратегії для формулювання власних пропозицій, рішень і виявлення лідерських якостей).	Учень/учениця виявляє взаємозв'язок змісту або інших компонентів літературного твору (цитат, уривків, епізодів, вчинків персонажів тощо) із власними потребами для особистісного розвитку; аргументовано зіставляє почуте або прочитане із життєвим досвідом; проєктує власну поведінку в ситуаціях, подібних до тих, що зображені в художньому тексті/медіатексті, порівнює літературних персонажів за визначеними ознаками, зокрема характеризує їхні вчинки, ставлення до інших, особливості їхньої мови тощо.	
28	1		**РМ №4.** Лист Полліанні (Алісі). АБО Фанфік «Я у Країні Див», «Нова подорож Аліси»,	Формулювання теми та основної думки тексту, виокремлення в художньому тексті та коментування	Вільне володіння державною мовою (розуміти україномовні тексти різних жанрів і стилів).	Учень/учениця висловлює думки, почуття, взаємодіє з іншими особами, зокрема в цифровому середовищі, записує власні	

			«Доросле життя Поллianни».	мікротем, створення листа або фанфіка (проєкція власної поведінки в контексті ситуацій твору)	Уміння вчитися впродовж життя (користуватися різними джерелами інформації; знаходити, аналізувати, систематизувати й узагальнювати одержану інформацію, застосовувати комунікативні стратегії відповідно до мети й ситуації спілкування). Обізнаність та самовираження у сфері культури (створювати тексти, висловлюючи власні ідеї, спираючись на досвід і почуття та використовуючи відповідні зображувально-виражальні засоби.)	міркування про прочитані твори та інформацію про них з інших джерел, висловлюється щодо проблем, які порушуються у художніх творах.	
У ВИРІ ЗАХОПЛИВИХ ПРИГОД							
29	1		**Марк Твен (1835–1910). «Пригоди Тома Соєра»***(2-3 розділи за вибором учителя).* Світ дитинства в романі.	Складання інтерв'ю з письменником, різні види читання (про себе, вголос, «ланцюжком», в особах, виразне, коментоване, повторне, перерване або ін.), розпізнавання в почутому або прочитаному повідомленні (художньому тексті/медіатексті) фактів, суджень та аргументів. Визначення порушених у тексті проблем, характеристика їх та співвіднесення із сучасністю, формулювання теми та основної думки тексту, робота з термінами, робота з терміном «повість».	**Володіння державною мовою** (розуміти україномовні тексти різних жанрів і стилів). **Спілкування іноземними мовами** (порівнювати оригінальні художні тексти та їх україномовні переклади). **Навчання впродовж життя** (визначати мету і цілі власної діяльності й розвитку, планувати й організовувати їх, здійснювати задумане, рефлексувати й оцінювати результати, читати, використовуючи різні види читання: ознайомлювальне, вибіркове, навчальне тощо; постійно поповнювати власний словниковий запас). **Інноваційність і підприємливість** (аналізувати життєву ситуацію з певної позиції).	Учень/учениця знає основні віхи життя письменника, розуміє і використовує термін «повість», розпізнає в почутому або прочитаному художньому тексті/медіатексті факти, судження та аргументи; використовує елементи конспектування (зокрема визначає ключові слова та фрази в почутому або прочитаному повідомленні), пояснює вплив прочитаного художнього тексту/медіатексту на формування власного естетичного смаку, читацьких інтересів; аргументує власну оцінку прочитаного художнього тексту/медіатексту, наводячи доречні цитати; удосконалює письмовий текст (власний і чужий).	
30	1		**Марк Твен. «Пригоди Тома Соєра».** Том Соєр і Гекльберрі Фінн. Том Соєр і Беккі Тетчер.	Презентаційний матеріал, використання елементів конспектування (ключових слів, фраз у почутому або прочитаному повідомленні), відтворення основних думок і фактів, окремих висловлювань літературних	**Володіння державною мовою** (послуговуватися державною мовою в різноманітних життєвих ситуаціях; застосовувати різноманітні комунікативні стратегії залежно від мети спілкування). **Інформаційно-комунікаційна компетентність** (працювати в різних пошукових системах для отримання потрібної інформації).	Учень/учениця оцінює вчинки і дії героїв, називає основні риси їх характеру, посилаючись на цитати,відтворює основні думки і факти, окремі висловлювання персонажів у літературному творі, що розкривають зміст повідомлення; визначає спільне і різне в	

				персонажів, визначення спільного і різного в повідомленнях літературних персонажів, складання таблиць.	**Навчання впродовж життя**(використовувати різноманітні стратегії навчання; користуватися різними джерелами інформації; знаходити, аналізувати, систематизувати й узагальнювати держану інформацію, перетворювати її з однієї знакової системи в іншу). **Інноваційність і підприємливість** (використовувати комунікативні стратегії для формулювання власних пропозицій, рішень і виявлення лідерських якостей). Соціальна та громадянська компетентності (толерантно відстоювати власну позицію в дискусії).	повідомленнях літературних персонажів, фіксує елементи художнього тексту/медіатексту, оптимізуючи написане за допомогою окремих графічних позначок (таблиць, схем). Творчо використовує мовні засоби.	
31	1		**Марк Твен (1835–1910). «Пригоди Тома Соєра».** Життя містечка і пригоди юних друзів. Мрії Тома, його витівки, бажання самоствердитися. Риси характеру Тома, що розкриваються в стосунках з іншими. Сміливість і заповзятливість Тома Соєра та його друзів, їхнє прагнення зробити довколишній світ цікавішим і людянішим.	Пояснення впливу прочитаного художнього тексту/медіатексту на формування власного естетичного смаку і читацьких інтересів, складання сенканів, доповнення або заміна окремих частин тексту відповідно до теми і мети, творче використання мовних засобів.	**Володіння державною мовою** (послуговуватися державною мовою в різноманітних життєвих ситуаціях; толерантно дискутувати, відстоювати власну думку). **Математична компетентність** (установлювати причиново-наслідкові зв’язки, виокремлювати головну та другорядну інформацію). **Навчання впродовж життя** (знаходити, аналізувати, систематизувати й узагальнювати одержану інформацію, застосовувати комунікативні стратегії відповідно до мети й ситуації спілкування). **Інноваційність і підприємливість** (аналізувати життєву ситуацію з певної позиції; презентувати власні ідеї та ініціативи чітко, грамотно, використовуючи доцільні мовні засоби).	Учень/учениця розкриває актуальність літературних творів у контексті викликів сучасності та власних життєвих потреб; взаємодіє з іншими особами, зокрема в цифровому середовищі доповнює та/або замінює окремі частини тексту відповідно до теми і мети висловлення; творчо використовує мовні засоби, обираючи із запропонованих варіантів доречні нестандартні рішення, обґрунтовуючи зроблений вибір.	
32	1		**Т. Янсон. (1914–2001). «Капелюх Чарівника».** Чарівність художнього світу твору.	Складання опорних слів щодо біографії письменника, цитатного плану твору. Виразне читання художніх творів (уголос ланцюжком, в особах тощо), аргументація власної оцінки прочитаного художнього тексту/медіатексту із наведенням доречних цитат, визначення способів	Володіння державною мовою (розуміти україномовні тексти різних жанрів і стилів; застосовувати різноманітні комунікативні стратегії залежно від мети спілкування). Математична компетентність (виокремлювати головну та другорядну інформацію). Навчання впродовж життя (визначати мету і цілі власної діяльності й розвитку, планувати й організовувати їх, здійснювати задумане, рефлексувати й оцінювати результати,	Учень/учениця знає цікаві факти про життя і творчість письменника, читає й сприймає на слух незнайомий текст, визначає головну і другорядну інформацію в прочитаному тексті; розуміє зміст казки, визначає місце дії, початок подій; відповідає на запитання за змістом почутого або прочитаного; стисло переказує (усно) зміст почутого та прочитаного	

				виправлення помилок у власному мовленні, використання елементів конспектування (ключових слів, фраз у почутому та/або прочитаному повідомленні).	читати, використовуючи різні види читання: ознайомлювальне, вибіркове, навчальне тощо; постійно поповнювати власний словниковий запас). Культурна компетентність (читати літературні твори, використовувати досвід взаємодії з творами мистецтва в життєвих ситуаціях).	художнього тексту, акцентує увагу на окремих деталях; коментує, інтерпретує почутий або прочитаний текст, учиться складати й оформлювати власне висловлення згідно з усталеними нормами сучасної української мови (усно).	
33 34	2		**Т. Янсон. «Капелюх Чарівника».** Казкові персонажі, утілення в них ідей доброти, щирості, сімейних цінностей.	Характеристика героїв, доповнення або заміна окремих частин тексту відповідно дотеми і мети висловлення, удосконалення письмового тексту (власного та чужого), відтворення основних думок і фактів, окремих висловлювань літературних персонажів, визначення спільного і різного в повідомленнях про літературних персонажів.	Вільне володіння державною мовою (послуговуватися державною мовою в різноманітних життєвих ситуаціях; толерантно дискутувати, відстоювати власну думку). Інформаційно-комунікаційна компетентність (працювати в різних пошукових системах для отримання потрібної інформації). Навчання впродовж життя (визначати мету і цілі власної діяльності й розвитку, користуватися різними джерелами інформації; знаходити, аналізувати, систематизувати й узагальнювати одержану інформацію, застосовувати комунікативні стратегії відповідно до мети й ситуації спілкування). Інноваційність і підприємливість (презентувати власні ідеї та ініціативи чітко, грамотно, використовуючи доцільні мовні засоби).	Учень/учениця визначає головних героїв, оцінює їх вчинки і дії, називає основні риси їх характеру, посилаючись на цитати,відтворює окремі висловлювання персонажів у літературному творі, визначає спільне і різне в повідомленнях літературних персонажів, фіксує елементи художнього тексту/медіатексту, оптимізуючи написане за допомогою окремих графічних позначок (таблиць, схем).	
35	1		**Діагностувальна робота № 3. «У вирі захопливих пригод».** (різнорівневі завдання).	Контроль за процесом, набуття знань і компетентностей із зазначеної теми (письмово).	Володіння державною мовою (розуміти україномовні тексти різних жанрів і стилів; послуговуватися державною мовою в різноманітних життєвих ситуаціях). Математична компетентність (установлювати причиново-наслідкові зв’язки, виокремлювати головну та другорядну інформацію). Навчання впродовж життя (знаходити, аналізувати, систематизувати й узагальнювати одержану інформацію, перетворювати її з однієї знакової системи в іншу; постійно поповнювати власний словниковий запас). Культурна компетентність (зіставляти специфіку розкриття певної теми (образу) в різних видах мистецтва;; створювати тексти,	Учень/учениця аналізує, критично оцінює інтерпретує інформацію в текстах різних видів описує свої літературні вподобання, розуміє значення термінів, вивчених протягом року, наводячи приклади з прочитаних творів; створює текст за визначеними характеристиками, дає відповіді на запитання стосовно завдань, відшукує відповідності, висловлює думки, враження.	

					висловлюючи власні ідеї, спираючись на досвід і почуття та використовуючи відповідні зображувально-виражальні засоби).		

IV. Система і критерії оцінювання

Згідно Закону України «Про повну загальну середню освіту» та відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України№ 289 від 01 квітня 2022 року кожен учень має право на справедливе, неупереджене, об'єктивне, незалежне, недискримінаційне та доброчесне оцінювання результатів його навчання незалежно від виду та форми здобуття ним освіти.

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів, що проводяться закладом, є формувальне, поточне та підсумкове: тематичне, семестрове, річне. Семестрове та підсумкове (річне) оцінювання результатів навчання здійснюють за 12-бальною системою (шкалою), а його результати позначають цифрами від 1 до 12.

За рішенням педагогічної ради протягом вересня – жовтня визначено адаптаційний період, впродовж якого здійснюється формувальне, вербальне оцінювання, не проводиться поточне та тематичне оцінювання.

Формувальне (поточне формувальне) оцінювання, окрім рівневого або бального може здійснюватися у формі самооцінювання, взаємооцінювання учнів, оцінювання вчителем із використанням окремих інструментів (карток, шкал, щоденника спостереження вчителя, портфоліо результатів навчальної діяльності учнів тощо).

Основною ланкою в системі контролю у закладах загальної середньої освіти є поточний контроль, що проводиться систематично з метою встановлення рівнів опанування навчального матеріалу та здійснення корегування щодо застосовуваних технологій навчання. Основна функція поточного контролю – навчальна. Запитання, завдання, тести, тощо спрямовані на закріплення вивченого матеріалу й повторення пройденого, тому індивідуальні форми доцільно поєднувати із фронтальною роботою класу. Також звертаємо увагу на важливість урахування мотиваційно-стимулюючої функції поточного оцінювання.

Тематичне оцінювання пропонується здійснювати на основі поточного оцінювання із урахуванням проведених діагностичних (контрольних) робіт, або без проведення подібних робіт залежно від специфіки навчального предмета. Під час виставлення тематичного бала результати перевірки робочих зошитів, як правило, не враховуються. Семестрове оцінювання може здійснюватися за результатами контролю груп загальних результатів відображених у Свідоцтві досягнень. Семестровий контроль проводиться з метою перевірки рівня засвоєння навчального матеріалу в обсязі навчальних тем, розділів і підтвердження результатів поточних оцінок, отриманих учнями раніше. Завдання для проведення семестрового контролю складаються на основі програми, охоплюють найбільш актуальні розділи й теми вивченого матеріалу, розробляються вчителем з урахуванням рівня навченості учнів, що дає змогу реалізувати диференційований підхід до навчання. Семестровий контроль може бути комплексним, проводитись у формі тестування тощо. Фіксація записів тематичного та семестрового оцінювання проводиться в окремій колонці без дати. Оцінка за семестр ставиться за результатами тематичного оцінювання та контролю груп загальних результатів.

Залежно від специфіки навчального предмета та кількості годин, передбачених навчальним планом на його вивчення (одногодинні курси) контроль групи результатів може проводитись упродовж навчального року. Вчитель може змістити акценти на результати опанування більш важливих тем, попередивши про це учнів на початку семестру.

Річне оцінювання здійснюється на підставі загальної оцінки результатів навчання за І та ІІ семестри. Окремі види контрольних робіт, як правило, не проводяться.

Критерії оцінювання розроблено відповідно до загальних критеріїв оцінювання з урахуванням характеристик груп загальних результатів відповідної галузі. Якщо рівень результатів навчання учня (учениці) визначити неможливо з якихось причин, у класному журналі та свідоцтві досягнень, табелі навчальних досягнень роблять запис «не атестований(а) (н/а)». Оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами здійснюють відповідно до індивідуальної програми розвитку, що розробляється на основі висновку фахівців інклюзивно-ресурсного центру, де зазначено труднощі функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я, що можуть впливати на ефективність застосування певних форм оцінювання. Добір форм оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами здійснюють індивідуально з обов'язковим урахуванням їх можливостей функціонування, життєдіяльності та здоров'я. При оцінюванні рівня сформованості предметних компетентностей учнів з особливими освітніми потребами вилучають ті складові (знання, вміння, види діяльності та інше), опанування якими є утрудненим або неможливим для учня з огляду на труднощі функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я.

Загальні критерії оцінювання результатів навчання учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти

Рівні результатів навчання	Бал	Загальна характеристика
I. Початковий	1	Учень/учениця розрізняє об'єкти вивчення
	2	Учень/учениця відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення
	3	Учень/учениця відтворює частину навчального матеріалу; з допомогою вчителя виконує елементарні завдання
II. Середній	4	Учень/учениця з допомогою вчителя відтворює основний навчальний матеріал, повторює за зразком певну операцію, дію
	5	Учень/учениця відтворює основний навчальний матеріал, з помилками й неточностями дає визначення понять, формулює правило
	6	Учень/учениця виявляє знання й розуміння основних положень навчального матеріалу; відповідає правильно, але недостатньо осмислено; застосовує знання при виконанні завдань за зразком
III. Достатній	7	Учень/учениця правильно відтворює навчальний матеріал, знає основоположні теорії і факти, наводить окремі власні приклади на підтвердження певних думок, частково контролює власні навчальні дії
	8	Учень/учениця має достатні знання, застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагається аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежність між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність; відповіді логічні, хоч і мають неточності
	9	Учень/учениця добре володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в стандартних ситуаціях, аналізує й систематизує інформацію, використовує загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією
IV. Високий	10	Учень/учениця має повні, глибокі знання, використовує їх у практичній діяльності, робить висновки, узагальнення
	11	Учень/учениця має гнучкі знання в межах вимог навчальних програм, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях, знаходить інформацію та аналізує її, ставить і розв'язує проблеми

	12	Учень/учениця має системні, міцні знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях; самостійно аналізує, оцінює, узагальнює опанований матеріал, самостійно користується джерелами інформації, приймає обґрунтовані рішення

Критерії поурочного оцінювання на уроках із зарубіжної літератури

Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів
	Початковий рівень
1	Учень/учениця на елементарному рівні відтворює матеріал, називаючи окремий літературний факт або явище (автора й назву твору, окремих літературних персонажів тощо)
2	Учень/учениця розуміє навчальний матеріал і може відтворити фрагмент з нього окремим реченням (називає окремі факти з життя і творчості письменника, головних персонажів твору, упізнає за описом окремого персонажа твору, упізнає, з якого твору взято уривок тощо)
3	Учень/учениця розуміє навчальний матеріал і за допомогою вчителя дає відповідь у формі висловлювання (відтворює зміст у певній послідовності, називає на репродуктивному рівні жанр твору, упізнає літературний факт за описом або визначенням)
	Середній рівень
4	Учень/учениця має уявлення про зміст твору, може переказати незначну його частину та з допомогою вчителя визначає основні сюжетні елементи, на репродуктивному рівні відтворює фактичний матеріал
5	Учень/учениця знає зміст твору, переказує окрему його частину, знаходить у тексті приклади відповідно до сформульованого завдання, висловлює оцінювальне судження і доводить його одним-двома аргументами, завершує відповідь простим узагальненням, дає визначення літературних термінів
6	Учень/учениця знає зміст твору, може переказати значну його частину, з допомогою вчителя виділяє головні епізоди, уміє формулювати думки, називає риси характеру літературних героїв, встановлює окремі причиново-наслідкові зв’язки, дає визначення літературних термінів з прикладами
	Достатній рівень
7	Учень/учениця володіє матеріалом і навичками аналізу літературного твору за поданим учителем зразком, наводить окремі приклади з тексту
8	Учень/учениця володіє матеріалом, за зразком аналізує текст, виправляє допущені помилки, добирає докази на підтвердження висловленої думки, застосовує відомі факти, поняття для виконання стандартних навчальних завдань
9	Учень/учениця володіє матеріалом та навичками комплексного аналізу літературного твору, застосовує теорію в конкретних ситуаціях, демонструє правильне застосування матеріалу, складає порівняльні характеристики, добирає аргументи на підтвердження власних міркувань
	Високий рівень

10	Учень/учениця володіє матеріалом та навичками комплексного аналізу літературного твору, виявляє початкові творчі здібності, самостійно оцінює літературні явища, працює з різними джерелами інформації, систематизує, узагальнює та творчо використовує дібраний матеріал
11	Учень/учениця на високому рівні володіє матеріалом, вміннями й навичками комплексного аналізу художнього твору, використовує засвоєні факти для виконання нестандартних завдань, самостійно формулює проблему й вирішує шляхи її розв'язання, висловлює власні думки, самостійно оцінює явища літератури й культури, виявляючи власну позицію щодо них
12	Учень/учениця вільно володіє матеріалом та навичками текстуального аналізу літературного твору, виявляє особливі творчі здібності та здатність до оригінальних рішень різноманітних навчальних завдань, до перенесення набутих знань та вмінь на нестандартні ситуації, має схильність до літературної творчості

ХАРАКТЕРИСТИКА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯІЗ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

I. Сприймає усну інформацію на слух / ***Аудіювання***
II. Усно взаємодіє та висловлюється / ***Говоріння***
III. Сприймає письмові тексти / ***Читання***
IV. Письмово взаємодіє та висловлюється / ***Письмо***

І. СПРИЙМАЄ УСНУ ІНФОРМАЦІЮ НА СЛУХ / АУДІЮВАННЯ

Перевіряється здатність учня/учениці сприймати на слух незнайоме за змістом висловлювання із одного прослуховування:
а) розуміти мету висловлювання, фактичний зміст, причинно-наслідкові зв'язки, тему і основну думку висловлювання, виражально-зображувальні засоби прослуханого твору;
б) давати оцінку прослуханому.
1. Перевірка аудіювання учнів/учениць здійснюється фронтально за одним із варіантів.
Варіант перший: учитель читає один раз незнайомий учням/ученицям текст, а потім пропонує серію запитань з варіантами відповідей. Учні/учениці повинні мовчки вислухати кожне запитання, варіанти відповідей до нього, вибрати один із варіантів і записати лише його номер поряд із номером запитання: (наприклад, 1.3, де цифра «1» – номер запитання, а цифра «3» – номер обраної відповіді).
Варіант другий: учні/учениці одержують видрукувані запитання та варіанти відповідей на них і відзначають галочкою правильний з їхнього погляду варіант.
У п'ятому класі *здобувачам освіти пропонуються 6 запитань з чотирма варіантами відповідей.*
2. Для одержання достовірних результатів тестування кількість варіантів відповідей на тестове завдання не повинна бути меншою від чотирьох. Запитання стосуються всіх зазначених вище характеристик висловлювання і розташовуються в порядку наростання їх складності.
3. Одиниця контролю: відповіді учнів/учениць на запитання за прослуханим текстом, одержані в результаті виконання тестових завдань.

Обсяг тексту аудіювання і тривалість звучання

Клас	Обсяг та час звучання текстів, що належать до			
	художнього стилю		**інших стилів**	
5-й	400– 500 слів	4– 5 хв	300– 400 слів	3– 4 хв

Оцінювання аудіювання

Правильна відповідь на кожне із 6 запитань оцінюється двома балами, кожне із 12 запитань оцінюється одним балом. Оцінювання здійснюється з огляду на те, що за цей вид діяльності учень/учениця може отримати від 1 бала до 12 балів. Якщо учень/учениця з певних причин не виконав/ла роботу, він/вона має пройти відповідну перевірку додатково задля того, щоб отримати відповідний бал.

ІІ. УСНО ВЗАЄМОДІЄ ТА ВИСЛОВЛЮЄТЬСЯ / ГОВОРІННЯ

Під час перевірки складених учнями/ученицями висловлювань (діалогів, усних і письмових переказів та творів) ураховується ступінь повноти вираження теми, міра самостійності виконання роботи, ступінь вияву творчих здібностей, особистого ставлення до змісту висловлювання.

Монологічне мовлення (усні переказ і твір)

1. Перевіряється здатність учня/учениці:

а) виявляти певний рівень обізнаності з теми, що розкривається (усно);

б) демонструвати вміння:

- будувати висловлювання певного обсягу, добираючи і впорядковуючи необхідний для реалізації задуму матеріал (епізод із власного життєвого досвіду, прочитаний або прослуханий текст, епізод з кінофільму, сприйнятий (побачений чи почутий) твір мистецтва, розповідь іншої людини тощо);
- ураховувати мету спілкування, адресата мовлення;
- розкривати тему висловлювання;
- виразно відображати основну думку висловлювання, диференціюючи матеріал на головний і другорядний;
- викладати матеріал логічно, послідовно;
- використовувати мовні засоби відповідно до комунікативного завдання, дотримуючись норм літературної мови;
- додержувати єдності стилю;

в) виявляти своє ставлення до предмета висловлювання, розуміти можливість різних тлумачень тієї самої проблеми;

г) виявляти певний рівень творчої діяльності, зокрема:

- трансформувати одержану інформацію, відтворюючи її докладно, стисло, вибірково, своїми словами, змінюючи форму викладу, стиль тощо відповідно до задуму висловлювання;
- створювати оригінальний текст певного стилю;

- аргументувати висловлені думки, переконливо спростовувати помилкові докази;
- викладати матеріал виразно, доречно, економно, виявляти багатство лексичних і граматичних засобів.

2. Організація контролю здійснюється за одним з двох варіантів.

Варіант перший: усі учні/учениці виконують роботу самостійно.

Варіант другий: учні/учениці складають висловлювання на основі диференційованого підходу (для початкового рівня пропонуються докладні допоміжні матеріали, для середнього (допоміжні матеріали загального характеру), а для одержання балів достатнього і високого рівнів необхідно написати переказ чи твір самостійно.

3. Перевірка здатності ***говорити*** (**усно** переказувати чи створювати текст) здійснюється індивідуально: учитель пропонує певне завдання (переказати зміст матеріалу докладно, стисло, вибірково; самостійно створити висловлювання на відповідну тему) і дає учневі/ учениці час на підготовку.

Оцінювання усного переказу/твору

За усне висловлювання (переказ, твір) ставлять одну оцінку – за зміст, а також якість мовного оформлення (орієнтовно, спираючись на досвід учителя і не підраховуючи помилок, зважаючи на технічні труднощі фіксації помилок різних типів в усному мовленні).

ІІІ. СПРИЙМАННЯ ПИСЬМОВИХ ТЕКСТИ / ЧИТАННЯ

Читання вголос

Контрольна перевірка читання вголос здійснюється в 5-9 класах

1. Перевіряються здатність учня/учениці:

а) демонструвати певний рівень розуміння прочитаного;

б) виявляти вміння читати із достатньою швидкістю, плавно, з гарною дикцією, відповідно до орфоепічних та інтонаційних норм;

в) виражати за допомогою темпу, тембру, гучності читання особливості змісту, стилю тексту, авторський задум;

г) пристосовувати читання до особливостей слухачів (ступеня підготовки, зацікавленості певною темою тощо).

2. Перевірка вміння читати вголос здійснюється індивідуально: учитель дає учневі/учениці текст, опрацьований на попередніх уроках, деякий час на підготовку і пропонує прочитати цей текст перед класом.

3. *Матеріал для контрольного завдання*: знайомий учневі/учениці текст, дібраний відповідно до вимог програми для кожного класу; текст добирається з таким розрахунком, щоб час його озвучення (за нормативною швидкістю) окремим/ою учнем/ученицею дорівнював 1–2 хвилинам (для читання слід пропонувати невеликі тексти зазначених у програмі стилів, типів і жанрів мовлення, відносно завершені уривки творів або порівняно великий текст, розділений на частини, які читаються кількома учнями/ученицями послідовно).

4. *Одиниця контролю*: озвучений учнем/ученицею текст (швидкість читання у звичайному для усного мовлення темпі – 80–120 слів за хвилину).

Критерії оцінювання читання вголос

Рівень	Бали	Характеристика читання

Початковий (Бали цього рівня одержують учні/учениці, які читають дуже повільно, припускаються значної кількості помилок у структуруванні тексту і речення, прочитанні і вимові слів, інтонуванні речень)	**1**	Учень/учениця читає, не зв'язуючи слова між собою інтонаційно, не відділяючи одне речення від іншого, припускається значної кількості помилок на заміну, перестановку, пропуск (складів, слів); вимовляє в багатьох випадках слова відповідно до їх написання, а не до норм вимови; швидкість читання в кілька разів нижча за норми.
	2	Учень/учениця читає, відриваючи окремі слова одне від одного, не завжди відділяє одне речення від іншого; припускається помилок на заміну, перестановку, пропуск (складів, слів); вимовляє в багатьох випадках слова відповідно до їх написання, а не до норм вимови; швидкість читання складає орієнтовно третину від норми.
	3	Читання характеризується певним рівнем зв'язності, який проте ще недостатній, як і темп, що наближається до половини норми. Допускається ще велика кількість помилок різного характеру.
Середній (Бали цього рівня заслуговують учні/учениці, які читають зі швидкістю, що наближається до норми, поділяючи текст на речення, пов'язуючи слова в реченні між собою, але читають не досить плавно і виразно, припускаючись помилок в інтонуванні, вимові тощо)	**4**	Учень/учениця читає, зі швидкістю, що дещо перевищує половину норми, поділяючи текст на речення, але припускається значної кількості помилок в інтонуванні речень різних типів; у поділі речень на смислові частини, неправильно ставить логічний наголос; припускається орфоепічних помилок; читання не досить плавне.
	5	Учень/учениця читає зі швидкістю, що наближається до норми, в основному правильно інтонуючи кінець речення, але припускається помилок у поділі речень на смислові частини, логічному наголошуванні слів, а також в інтонуванні речень певної синтаксичної будови (за програмою відповідного класу); припускається орфоепічних помилок; читання не досить плавне.
	6	Учень/учениця читає зі швидкістю, що відповідає нормі, правильно інтонуючи кінець речення, логічно наголошуючи слова, але робить окремі помилки в поділі речень на смислові частини та в інтонуванні речень певної синтаксичної будови (за програмою відповідного класу); припускається орфоепічних помилок; читання не досить плавне.
Достатній (Бали цього рівня заслуговують учні/учениці, які читають плавно, з належною швидкістю, правильно інтонують речення і поділяють їх на смислові відрізки, але припускаються певних недоліків за деякими критеріями(вираження авторського задуму, виконання комунікативно-го завдання; норм орфоепії, дикції)	**7**	Учень/учениця читає зі швидкістю в межах норми, у цілому плавно, правильно інтонуючи речення певної синтаксичної будови (за програмою відповідного класу), роблячи логічні наголоси; поділ речення на смислові відрізки в цілому логічно правильний, але цей поділ не пристосований до особливостей слухацької аудиторії; емоційне забарвлення тексту в читанні відсутнє; є орфоепічні помилки.
	8	Учень/учениця читає швидко, плавно, досить правильно інтонуючи речення певних синтаксичних структур, роблячи логічні наголоси; поділ речення на смислові відрізки логічно правильний, але не завжди пристосований до особливостей слухацької аудиторії; темп, тембр, гучність читання не пов'язані з певним комунікативним завданням; емоційне забарвлення тексту наявне, але воно не виявляє авторського задуму; є орфоепічні помилки.
	9	Учень/учениця читає швидко, плавно, правильно інтонуючи речення різної синтаксичної будови; поділ речення на смислові відрізки та логічне наголошування слів правильні, але в окремих випадках темп, тембр, гучність читання не пов'язані з відповідним комунікативним завданням; емоційне забарвлення недостатньо виявляє авторський задум; можуть бути орфоепічні помилки.

Високий (Бали цього рівня заслуговують учні/учениці, які читають плавно, швидко, правильно інтонують речення і поділяють їх на смислові відрізки; добре відтворюють авторський задум, стильові особливості тексту, розв'язують комунікативне завдання; читають орфоепічно правильно, з гарною дикцією)	**10**	Учень/учениця читає виразно, з гарною дикцією; інтонація (поділ речень на смислові частини, логічне наголошування слів, мелодика речень різної синтаксичної будови), емоційне забарвлення, тембр, темп, гучність читання відтворюють авторський задум, стильові характеристики тексту, але в читанні можуть бути окремі недоліки(наприклад, недостатньо враховано комунікативне завдання, особливості слухацької аудиторії), незначні орфоепічні огріхи.
	11	Читання учня/учениці цілком відповідає усім зазначеним вище критеріям (глибоке проникнення у зміст прочитаного, бездоганне дотримання орфоепічних, інтонаційних норм, виразна передача авторського задуму, стильових характеристик тексту, врахування комунікативного завдання, особливостей слухацької аудиторії).
	12	Учень/учениця читає винятково виразно, з гарною дикцією; глибоко й тонко відтворюючи емоційне забарвлення, авторський задум, стильові характеристики тексту; вміло виконує комунікативне завдання, визначене вчителем або самостійно.

Виразне читання

Вимоги до виразного читання

1. Відтворення емоційної насиченості твору (внутрішнє «бачення», робота творчої уяви читця – особливо поетичного тексту).
2. Розуміння ідейно-художнього смислу, а не лише фактичного змісту тексту.
3. Вміння висловити своє особисте ставлення, передати зміст і настрій слухачам.

Орієнтовна кількість слів для вивчення напам'ять уривків прозових текстів

Клас	**5-й**	**6-й**
Кількість слів	50–60	60–70

Рекомендуємо вчителям самим визначати уривки прозових творів (один раз на рік). Для вивчення уривка прозового тексту напам'ять краще вибирати пейзажі, описи зовнішності (характеру) літературного героя чи описи інтер'єру (екстер'єру) будівлі.

Критерії оцінювання виразного читання напам'ять художніх творів(за О.О. Ісаєвою)

Бали	**Критерії оцінювання**
	Початковий рівень
1	Учень/учениця монотонно читає напам'ять лише окремі фрази художнього тексту.
2	Учень/учениця невиразно читає напам'ять невеличкий фрагмент рекомендованого для вивчення твору.
3	Учень/учениця читає напам'ять недостатній за обсягом уривок твору зі значною кількістю фактичних мовленнєвих помилок.
	Середній рівень
4	При читанні напам'ять твору учень/учениця допускає значну кількість помилок різного характеру.
5	Учень/учениця читає вивчений напам'ять твір зі значними змістовими неточностями, порушенням правил техніки мовлення.

6	Учень/учениця читає напам’ять художній твір з окремими орфоепічними та змістовими огріхами.
	Достатній рівень
7	При читанні напам’ять твору учень правильно, чітко передає зміст твору, але виконує його невиразно, монотонно.
8	Вивчений напам’ять твір учень/учениця читає з окремими декламаційними огріхами.
9	Учень/учениця виразно читає напам’ять вивчений твір, але час від часу допускає змістові неточності.
	Високий рівень
10	Учень/учениця виразно, без помилок та неточностей, декламує твір напам’ять.
11	Вивчений напам’ять твір учень/учениця декламує, виявляючи індивідуальне розуміння тексту, своє ставлення до прочитаного.
12	Читання напам’ять твору учнем/ученицею відзначається високим рівнем артистизму, мовленнєвої вправності. Учень/учениця виявляє особисте ставлення до прочитаного, може сформулювати і висловити своє «надзавдання» (мету) читання твору.

Оцінювання зошитів

Ведення зошитів оцінюють від 1 до 12 балів щомісяця протягом семестру. Під час виставлення тематичного бала в 5 класі результати перевірки робочих зошитів, як правило, не враховуються (*наказ МОН № 289 від 01.04.2022 р. Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти (додаток 1) https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/86195/*).

У разі відсутності учня/учениці на уроках протягом місяця рекомендуємо в колонці за ведення зошита зазначати н/о (нема оцінки).

Учителі можуть підходити диференційовано до виправлення помилок у письмових роботах, зважаючи на вікові особливості та рівень сформованості відповідного уміння в конкретного учня/учениці: власноруч виправляти помилки; підкреслювати допущені помилки з метою самостійного виправлення їх учнем/ученицею; позначати рядок, у якому є огріхи, на полях із метою самостійного пошуку та виправлення помилок тощо.

Оцінку за ведення зошита з української та зарубіжної літератур виставляють у кожному класі окремою колонкою в журналі раз на місяць. Під час оцінювання потрібно враховувати наявність різних видів робіт; грамотність (якість виконання робіт); охайність; уміння правильно оформлювати роботи (дотримання вимог орфографічного режиму).

Для контрольних робіт з української мови та літератури, зарубіжної літератури в усіх класах використовують по одному зошиту.

IV. ПИСЬМОВО ВЗАЄМОДІЄ ТА ВИСЛОВЛЮЄТЬСЯ / ПИСЬМО (письмові твір / есе)

Критерії оцінювання письмових творів / есе

Бали	**Рівні навчальних досягнень учнів**	**Мовне оформлення**		**Змістові помилки**
		орфографічні пунктуаційні помилки	лексичні, граматичні стилістичні	
	Початковий рівень			

1.	Побудованому учнем/ученицею тексту бракує зв'язності й цілісності, урізноманітнення потребує лексичне та граматичне оформлення роботи	**15-16 і більше**	**13 і більше**	*Окремі речення*
2.	Побудоване учнем/ученицею висловлювання характеризується фрагментарністю, думки викладаються на елементарному рівні; потребує збагачення й урізноманітнення лексика і граматична будова мовлення	**13-14**	**12**	*Окремі фрагменти*
3.	Учневі/учениці слід працювати над виробленням умінь послідовніше й чіткіше викладати власні думки, дотримуватися змістової та стилістичної єдності висловлювання, потребує збагачення та урізноманітнення лексика й граматична будова висловлювання	**11-12**	**11**	Менше ½ норми
	Середній рівень			
4.	Висловлювання учня/учениці за обсягом складає дещо більше половини від норми і характеризується певною завершеністю, зв'язністю; розкриття теми має бути повнішим, ґрунтовнішим і послідовнішим; чіткіше мають розрізнюватися основна та другорядна інформація; потребує урізноманітнення добір слів, більше має використовуватися авторська лексика	**9-10**	**9**	7
5.	За обсягом робота учня/учениці наближається до норми, загалом є завершеною, тему значною мірою розкрито, проте вона потребує глибшого висвітлення, має бути увиразнена основна думка, посилена єдність стилю, мовне оформлення різноманітнішим	**7-8**	**8**	6
6.	За обсягом висловлювання учня/учениці сягає норми, його тема розкривається, виклад загалом зв'язний, але учневі ще слід працювати над умінням самостійно формулювати судження, належно їх аргументувати, точніше добирати слова й синтаксичні конструкції	**5-6**	**7**	5
	Достатній рівень			
7.	Учень/учениця самостійно створює достатньо повний, зв'язний, з елементами самостійних суджень текст, вдало добирає лексичні засоби, але ще має вдосконалювати вміння чітко висвітлювати тему, послідовно її викладати, належно аргументувати основну думку	**4**	**6**	4
8.	Учень/учениця самостійно будує достатньо повне, осмислене висловлювання, загалом ґрунтовно висвітлює тему, добирає переконливі аргументи на їх користь, проте ще має працювати над урізноманітненням словника, граматичного та стилістичного оформлення роботи	**3**	**5**	3
9.	Учень/учениця самостійно будує послідовний, повний, логічно викладений текст; загалом розкриває тему, висловлює основну думку; вдало добирає лексичні засоби, проте ще має працювати над умінням виразно висловлювати власну позицію і належно її аргументувати	**1+1 (негруба)**	**4**	2
	Високий рівень			
10.	Учень/учениця самостійно будує послідовний, повний текст, ураховує комунікативне завдання, висловлює власну думку, певним чином аргументує різні погляди на проблему, робота відзначається багатством словника, граматичною правильністю, дотриманням стильової єдності й виразності тексту	**1**	**3**	**1**
11.	Учень/учениця самостійно будує послідовний, повний текст, ураховує комунікативне завдання; аргументовано, чітко висловлює власну думку, зіставляє її з думками інших, уміє пов'язати обговорюваний предмет із власним життєвим досвідом, добирає переконливі докази для обґрунтування тієї чи іншої позиції з огляду на необхідність розв'язувати певні життєві проблеми; робота відзначається багатством словника, точністю слововживання, стилістичною єдністю, граматичною різноманітністю	**1 (негруба)**	**2**	**-**

12.	Учень/учениця самостійно створює яскраве, оригінальне за думкою та оформленням висловлювання відповідно до мовленнєвої ситуації; повно, вичерпно висвітлює тему; аналізує різні погляди на той самий предмет, добирає переконливі аргументи на користь тієї чи іншої позиції, використовує набуту з різних джерел інформацію для розв'язання певних життєвих проблем; робота відзначається багатством слововживання, граматичною правильністю та різноманітністю, стилістичною довершеністю	-	**1**	**-**

Твір

Матеріалом для твору (усного/письмового) можуть бути: тема, сформульована на основі попередньо обговореної проблеми, життєвої ситуації, прочитаного та проаналізованого художнього твору; а також пропоновані для окремих учнів/учениць допоміжні матеріали (якщо обирається варіант диференційованого підходу до оцінювання).

Обсяг письмового твору із зарубіжної літератури

Клас	**5-й**	**6-й**
Кількість сторінок	0,5–1,0	1,0–1,5

Види робіт із розвитку мовлення уроків зарубіжної літератури

• складання оповідання (казки) за прислів'ям;
• добір прислів'їв, крилатих виразів, фразеологічних зворотів, що виражають головну ідею твору;
• введення власних описів в інтер'єр, портрет, пейзаж у вже існуючому творі;
• усний переказ оповідання, епізоду твору;
• твір-характеристика персонажа;
• написання асоціативного етюду, викликаного певним художнім образом;
• написання вітального слова на честь літературного героя, автора тощо;
• твір-опис за картиною;
• складання тез літературно-критичної статті (параграфа підручника);
• підготовка проєкту (з можливим використанням мультимедійних технологій) –індивідуального чи колективного –з метою представлення життєвого і творчого шляху, естетичних уподобань письменника тощо;
• складання анкети головного героя, цитатних характеристик, конспекту, рецензії, анотації;
• написання реферату, есе, мінітворів, відповідей на проблемні питання;
• ідейно-художній аналіз поетичного чи прозового твору;

• написання листа авторові улюбленої книжки;
• інсценізація твору (конкурс на кращу інсценізацію уривка твору) тощо.
• підготовка рекламних роликів та літературних білбордів, буктрейлерів та презентацій, мемів, колажів та летбуків, пазлів і ментальних карт, ілюстрацій та коміксів тощо;
• створення віртуальних сторінок письменників у соціальних мережах, акаунтів літературних персонажів, листів-звернень, відеолистів.

V. ДЖЕРЕЛА

1. «Про освіту» Закон України(Прийняття від 05.09.2017. Набрання чинності 28.09.2017) [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://osvita.ua/legislation/law/2231/
2. «Про повну загальну середню освіту» Закон України (16 січня 2020 р) [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://osvita.ua/legislation/law/2232/
3. Державний стандарт базової середньої освіти. Постанова КМУ № 898 від 30.09.2020 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/76886/
4. Типова освітня програма для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти (Наказ МОН від 19.02.2021 р. № 235[Електронний ресурс] – Режим доступу: https://imzo.gov.ua/2021/02/22/nakaz-mon-vid-19-02-2021-235-pro-zatverdzhennia-typovoi-osvitn-oi-prohramy-dlia-5-9-klasiv-zakladiv-zahal-noi-seredn-oi-osvity/
5. Модельні навчальні програми для 5-9 класів нової української школи [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/modelni-navchalni-programi-dlya-5-9-klasiv-novoyi-ukrayinskoyi-shkoli-zaprovadzhuyutsya-poetapno-z-2022-roku?fbclid=IwAR0Su0XZPqxv3Rp0dsyWvSEg3V7nV5NoRkq8qpUgeJD636tTFRtDHre69Hg
6. Новий освітній стандарт для 5-9 класів – що це за документ і що він змінює [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://nus.org.ua/questions/novyj-osvitnij-standart-dlya-5-9-klasiv-shho-tse-za-dokument-i-shho-vin-zminyuye/
7. Навчальна програма не має копіювати модельну: що спільного й різного в цих програмах [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://nus.org.ua/articles/navchalna-programa-ne-maye-kopiyuvaty-modelnu-shho-spilnogo-j-riznogo-v-tsyh-programah/
8. Методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу в першому (адаптивному) циклі / 5 класах закладів загальної середньої освіти за Державним стандартом базової середньої освіти в умовах реалізації концепції НУШ (МОН України №4.5/2303-21 від 06.08.2021) [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/83419/
9. Методичні рекомендації щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти. Наказ МОН № 289 від 01.04.2022 року [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/86195/
10.Котусенко О. Ю., Михайловська Н. А., ГнаткевичТ. Д. Оцінювання навчальних досягнень учнів 5–9 (10–11) класів з української мови та літератури: Методичні рекомендації. – Ужгород: Ґражда, 2018. – 96 с.
11. Гнаткович Т. Д., Котусенко О. Ю., Химера Н. В.Оцінювання навчальних досягнень учнів 5–11 класів на уроках зарубіжної літератури: Методичні рекомендації. – Ужгород: Ґражда, 2018. – 56 с.